

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
Güvenlik Bilimleri Dergisi, Kasım 2025, Cilt:14, Sayı:2, 132-162
doi: 10.28956/gbd.1760097

Gendarmerie and Coast Guard Academy
Institute of Security Sciences
Journal of Security Sciences, Kasım 2025, Volume:14, Issue:2, 132-162
doi: 10.28956/gbd.1760097

Makale Türü ve Başlığı / Article Type and Title

Araştırma Makalesi / Research Article
Türkiye’de Kadın Güvenlik Korucuları: Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Bir Analiz
Female Security Guards in Türkiye: An Analysis from a Gender Perspective

Yazar(lar) / Writer(s)

Şeyda ÖCAL ARSLAN, Arş.Gör., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Terörizm Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü, seydaocalarslan@jandarma.gov.tr, ORCID: 0000-0003-3235-2169

Pınar Begüm KONCAGÜL, Arş.Gör., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Terörizm Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü, pinarkoncagul@jandarma.gov.tr, ORCID: 0000-0003-0756-9454

Bilgilendirme / Acknowledgement:

-Yazarlar aşağıdaki bilgilendirmeleri yapmaktadırlar:
-Makalemizde etik kurulu izni alınmıştır.
-Bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.
Bu makale Turnitin tarafından kontrol edilmiştir.
This article was checked by Turnitin.

Makale Geliş Tarihi / First Received : 07.08.2025

Makale Kabul Tarihi / Accepted : 02.12.2025

Atıf Bilgisi / Citation:

Öcal-Arslan Ş., ve Koncagül P.B., (2025). Türkiye’de Kadın Güvenlik Korucuları: Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Bir Analiz, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 14(2), ss 132-162. doi: 10.28956/gbd.1760097

TÜRKİYE'DE KADIN GÜVENLİK KORUCULARI: TOPLUMSAL CİNSİYET PERSPEKTİFİNDEN BİR ANALİZ

Öz

Türkiye’de güvenlik koruculuğu sistemi, 1985 yılında özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde PKK ile yürütülen mücadele kapsamında hayata geçirilmiş ve özellikle kırsal bölgelerde devletin güvenlik politikalarının bir parçası olarak kurgulanmıştır. Uzun yıllar boyunca bu sistemde erkek egemen bir yapı hâkim olmuş ancak son yıllarda kadınların da güvenlik korucusu olarak istihdam edilmeye başlanmasıyla birlikte bu alanda önemli bir dönüşüm yaşanmıştır. Kadınların bu güvenlik aygıtı içerisinde yer alması, yalnızca yapısal değil aynı zamanda toplumsal cinsiyet rollerine dair önemli bir sorgulamayı da beraberinde getirmiştir. Bu çalışma, Türkiye’de kadın güvenlik korucularının deneyimlerini ve bu sürecin toplumsal cinsiyet ilişkileri üzerindeki etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Kadınların kamusal alandaki militarize görevlerde üstlendikleri roller hem toplumsal normları hem de devletin kadın kimliğine biçtiği rolleri yeniden değerlendirmeyi gerektirir. Bu bağlamda feminizm çerçevesinde kadın güvenlik korucularının deneyimleri incelenecek, ataerkil yapının bu yeni oluşum üzerindeki etkileri tartışılacaktır. Böylece hem güvenlik alanında cinsiyet temelli bir analiz sunulacak hem de kadın korucuların görünürlüğüne katkı sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Güvenlik Koruculuğu, Feminizm, Toplumsal Cinsiyet

FEMALE SECURITY GUARDS IN TÜRKİYE: AN ANALYSIS FROM A GENDER PERSPECTIVE

Abstract

The security guard system in Türkiye was instituted in 1985, primarily as part of the states counterterrorism strategy against the PKK in the Southeastern Anatolia Region. Designed as a component of state security policies, particularly in rural areas, this structure remained male-dominated for many years. However, the recent inclusion of women as security guards has brought about a significant transformation in the system. The participation of women in this security system has prompted a critical examination not only of the structural organization but also of prevailing gender roles. This study aims to analyze the experiences of female security guards in Türkiye and explore the impact of this process on gender relations. Womens involvement in militarized roles within the public sphere necessitates a re-evaluation of both social norms and the roles assigned to women by the state. In this context, the study investigates the experiences of female security guards through a feminist lens and discusses the influence of patriarchal structures on this newly emerging configuration. Ultimately, the research seeks to contribute to a gender-based analysis of the security field and enhance the visibility of female security guards within both academic and policy discourses.

Keywords: Security, Security Guard System, Feminism, Gender

GİRİŞ

Güvenlik sektörü, uzun yıllar boyunca erkek egemen bir alan olarak görülmüş ve kadınların bu alandaki varlığı çeşitli toplumsal, kültürel ve kurumsal bariyerlerle sınırlandırılmıştır. Ancak son yıllarda özellikle Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Jandarma Genel Komutanlığı (JGK), Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) gibi devletin güvenlik alanlarında görev yapan kurumlarında ve yardımcı kolluk alanlarında kadınların artan varlığı, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden güvenlik politikalarının değerlendirilmesini önemli kılmıştır. Türkiye’de özellikle kırsal bölgelerde faaliyet gösteren güvenlik koruculuğu sistemi, 1985 yılında terörle mücadeleyi desteklemek amacıyla oluşturulmuş olup başlangıçta büyük ölçüde erkeklerden oluşmuştur. Ancak güvenlik sektöründeki dönüşüm ve toplumsal değişimlerle birlikte kadın güvenlik korucularının da bu yapıya dâhil edilmesi hem güvenlik politikalarının çeşitlenmesi hem de toplumsal cinsiyet eşitliği ve feminist güvenli kuramı açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Feminizme göre kadınlar ve erkekler arasında doğal/kaçınılmaz değil toplumsal olarak inşa edilmiş bir eşitsizlik vardır. Bu eşitsizlik hukuk, siyaset, ekonomi, kültür ve gündelik hayatın her alanında sürdürülmektedir. Eşitlik, özgürlük ve adalet için bu yapılar sorgulanmalı ve dönüştürülmelidir. Tarihsel olarak bu düşüncelerle feminizm dört dalga halinde gelişmiştir. Birinci dalgada oy hakkı, ikinci dalgada beden ve özel alan, üçüncü dalgada etnik ve mezhepsel çeşitlilik ve dördüncü dalgada dijitalleşme ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda her ne kadar feminizm farklı dalgalar ve teorik yaklaşımlar içinde çeşitlense de ortak noktaları kadınların toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel eşitsizliklerini görünür kılmak ve bunlarla mücadele etmek üzerine kurulmuştur.

Tüm bu bilgiler ışığında çalışma, Türkiye’de görev yapan kadın güvenlik korucularının deneyimlerini, karşılaştıkları toplumsal cinsiyet temelli sorunları, kurum içindeki konumlarını ve güvenlik sektöründeki kadın temsiline dair algılarını incelemeyi ve kadınların güvenlik alanındaki rollerinin toplumsal cinsiyet perspektifiyle nasıl şekillendiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın temel soruları: Türkiye’de kadın güvenlik korucularının meslek rolleri ve sorumlulukları nelerdir? Kadın güvenlik korucuları, meslek içinde ve toplumda nasıl algılanmaktadır? ve Kadın güvenlik korucularının karşılaştıkları başlıca zorluklar nelerdir? şeklinde seçilmiştir. Çalışmanın yöntemi ise odak grup çalışması olarak belirlenmiştir.

Güvenlik alanında kadınların rolü, toplumsal cinsiyet perspektifinden önemli bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır. Uluslararası literatürde feminist güvenlik yaklaşımları, kadınların güvenlik politikalarındaki rollerini ve deneyimlerini analiz etmektedir. Türkiye bağlamında ise kadınların güvenlik sektöründeki konumuna dair çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu nedenle kadın korucuların güvenlik sektöründeki yerini anlamak, hem toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının gelişimi hem de güvenlik alanında daha kapsayıcı yaklaşımların benimsenmesi açısından önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda çalışmada ilk olarak toplumsal cinsiyet ve güvenlik kavramları incelenecek ardından feminist güvenlik kuramı tartışılacaktır. Devamında ise güvenlik koruculuğu sistemine genel bir bakış yapılacaktır ve analiz kısmıyla çalışma bitirilecektir.

1. TOPLUMSAL CİNSİYET

Cinsiyet (*sex*) bireyin doğuştan sahip olduğu biyolojik özellikleri ifade ederken toplumsal cinsiyet (*gender*), kadınlık ve erkeklik gibi toplumsal rollerin, davranış kalıplarının, beklentilerin ve ilişkilerin sosyal ve kültürel olarak inşa edilmiş yönlerini ifade eder (Şahin, 2020, s.655). Bu kategorilerin inşa edilmiş doğasına yapılan vurgu, “erkeksi” ya da “kadınsı” olarak tanımlanan özelliklerin, davranışların ve rollere atfedilen faaliyetlerin doğal, doğuştan gelen ya da biyolojik olarak kaçınılmaz olmadığını belirtmek içindir (Ostergaard, 1992, s.6). Bu kategorilerin içeriği zamana ve kültüre göre değişkenlik gösterse de Spike Peterson ve Anne Sisson Runyan bu iki kategori arasında iki temel özelliği olan sabit bir ilişkiden söz eder (Zalewski, 1995, s.341).

Birincisi, bu kategoriler birbirinden bağımsız değildir ve karşıtlık ilişkisi içerisinde tanımlanırlar. Yani “kadınsı” olmak, “erkeksi olmamak” anlamına gelir. İkincisi ise tarihsel olarak bu ikiliğin hiyerarşik bir değer sistemine tabi tutulmasıdır. Erkeklikle ilişkilendirilen olgulara daha yüksek değer atfedilirken kadınlıkla ilişkilendirilenlere daha düşük değer verilmesi süreklilik arz eden bir durumdur. Bu nedenle toplumsal cinsiyet kavramı biyolojik determinizmin ötesinde kültürel ve tarihsel olarak inşa edilen bir yapı olarak ele alınır (Çardak, 2023, s.373).

Tarihsel olarak toplumsal cinsiyet kavramı ilk olarak 1955 yılında John Money adlı bir psikolog tarafından kullanılmıştır (Goldie, 2014, ss.3-4). Money, biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyet arasında ayrım yaparak bazı bireylerde biyolojik cinsiyet ile toplumsal kimliğin farklılaşabileceğini ileri sürmüştür. Ancak onun kullanımı daha çok tıbbi ve psikolojik bağlamdadır. Toplumsal

cinsiyetin sosyolojik bir kavram olarak yerleşmesini sağlayan kişi ise feminist sosyolog Ann Oakley’dir. Ann Oakley, toplumsal cinsiyeti “biyolojik farklılıkların toplumsal anlamlarla yeniden inşa edilmesi” olarak tanımlamış ve bu sürecin kadınlara ve erkeklere farklı davranılmasını meşrulaştırdığını ileri sürmüştür (Oakley, 2015, s.116).

Toplumsal cinsiyet kavramının kuramsal derinliğini sağlayan isim ise Joan W. Scott olmuştur. Joan W. Scott (1986) kavramı daha kavramsal ve eleştirel bir düzeyde ele alarak bunu sadece kadınlarla ilgili bir mesele değil aynı zamanda "toplumsal ilişkilerin örgütlenme biçiminde cinsiyet farklarının nasıl kullanıldığını gösteren bir analiz kategorisi" olarak tanımlamıştır (s.1054). Scott’a göre toplumsal cinsiyet hem anlam üretim süreçlerine hem de güç ilişkilerine içkindir.

Toplumsal cinsiyet kavramına en radikal yaklaşımı getiren ve post-yapısalcı feminist olarak bilinen ise Judith Butler’dır. Judith Butler (1990) toplumsal cinsiyetin sabit ve özsel bir kimlik olmadığını ve tekrar eden toplumsal pratiklerle üretildiğini ileri sürerek cinsiyetin performatif¹ olduğunu savunmuştur (ss.7-8). Ona göre toplumsal cinsiyet, bireyin özünden gelen bir şey değil toplumsal olarak yeniden inşa edilen bir kimliktir. Bu yaklaşım, toplumsal cinsiyetin yalnızca normatif sistemler aracılığıyla değil aynı zamanda bireylerin eylemleriyle de şekillendiğini öne çıkarmaktadır.

Toplumsal cinsiyetin temel özelliği, tarihsel, kültürel ve mekânsal olarak değişebilir olmasıdır. Bu değişkenlik, kadın ve erkek rollerinin doğuştan değil toplumun çeşitli kurumları (aile, okul, medya, din, devlet vb.) tarafından öğretilip pekiştirildiğini gösterir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet, yalnızca bireysel düzeyde bir kimlik meselesi değil aynı zamanda bir toplumsal hiyerarşi, bir güç ilişkisi meselesidir. Özellikle ataerkil toplum yapılarında kadınların ikincilleştirilmesi, bu toplumsal cinsiyet düzeninin bir sonucudur (Connell, 2013, s.49).

2. GÜVENLİK

Güvenlik, Latince “*secura*” kelimesinden türeyen ve kelime anlamı olarak ‘kaygıdan uzak olma’ anlamına gelen bir kelimedir (McSweeney, 1999, s.16). Batı geleneğinde ise ilk kez Lecretius ve Cicero tarafından “*securitas*” şeklinde kullanılmıştır (Karabulut, 2020, s.3). Birinci yüzyıldan itibaren de “*pax*

¹ Toplumsal kimlikler doğuştan gelmez. Tekrar eden davranışlar, söylemler ve eylemler aracılığıyla sürekli yeniden üretilir anlamında kullanılan bir kelimedir.

romana” şeklinde siyasi bir kavram olarak kullanılmaya başlanmıştır (Yığıttepe, 2020, s.5).

Uluslararası ilişkiler disiplinde güvenlik kavramını kuramsallaştıran kişi Arnold Wolfers olmuştur. Wolfers, 1952 yılında yayımladığı makalesinde güvenliği daha önce edinilmiş değerlerin belirli ölçüde korunmasını şeklinde açıklamıştır (Wolfers, 1952, s.484). Akabinde güvenliği nesnel ve öznel olarak ikiye ayırmıştır. Nesnel anlamda kazanılmış değerlere yönelik tehditlerin yokluğunu ifade eden güvenlik, öznel anlamda ise bu değerlere yönelik bir saldırı korkusunun bulunmamasını ifade etmektedir (Wolfers, 1952, s.485). En nihayetinde her iki anlamda da bir ulusun güvenlik düzeyi, neredeyse tam bir güvensizlik ya da yoğun tehdit algısından mutlak güvenlik ya da tehdit korkusunun tamamen yokluğuna kadar geniş bir yelpazede değişebilir.

Brooks’a göre (2010) geleneksel anlamda güvenlik, bireylerin güvenliği veya toplumsal refahın sağlanması amacıyla kişilerin, bilgilerin ve varlıkların korunmasına yönelik özel hizmetlerin sunulması olarak tanımlanabilir (s.226). David Baldwin’e göre güvenlik sahip olduğumuz kazanımlara karşı zarar gelme ihtimalinin en düşük seviyesidir (David, 1997, s.13). Soğuk savaşın bitişiyle güvenlik kavramına farklı bakış açısı kazandıran Barry Buzana göre ise güvenlik, tehditlerden uzak kalma arayışı ve devletlerin ve toplumların düşman olarak gördükleri değişim güçlerine karşı bağımsız kimliklerini ve işlevsel bütünlüklerini koruyabilme becerisi olarak ele alınır (Buzan, 1991, s.432). Yani en temel haliyle güvenliğin özü hayatta kalmaktır.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere güvenlik kavramı uzun yıllar boyunca uluslararası ilişkiler disiplini içinde devlet merkezli, askeri odaklı ve dış tehditlere karşı savunma temelli bir anlayışla ele alınmıştır. Soğuk Savaş döneminde şekillenen bu klasik güvenlik paradigması, “yüksek politika” olarak adlandırılan savaş, askeri güç ve diplomasiye odaklanırken birey güvenliğini, yapısal şiddeti ve toplumsal eşitsizlikleri büyük oranda göz ardı etmiştir (Buzan, 1991, s.433). Ancak 1990’lı yıllardan itibaren özellikle Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle birlikte güvenlik kavramı ciddi bir dönüşüm geçirmiştir. Bu süreçte “insan güvenliği”, “eleştirel güvenlik çalışmaları” ve “feminist güvenlik kuramları” gibi alternatif yaklaşımlar gündeme gelmiş ve güvenliğin öznesi olarak sadece devlet değil birey ve topluluklar da ele alınmaya başlanmıştır (Tickner, 1992, ss.10-11). Bu dönüşümle birlikte “toplumsal cinsiyet” kavramı da güvenlik literatüründe görünürlük kazanmıştır.

Toplumsal cinsiyet, bireylerin toplumdaki konumunu, güç ilişkilerine erişimini ve maruz kaldığı ayrımcılık biçimlerini belirleyen bir yapı olarak güvenlik çalışmalarında doğrudan etkili olmuştur. Örneğin güvenlik tehditleri karşısında kadınların yaşadığı deneyimler ile erkeklerin yaşadığı deneyimler birbirlerinden farklıdır. Bu durum devlet merkezli güvenlik yaklaşımlarının ötesine geçilerek birey düzeyinde güvenliğin ele alınmasını gerekli kılar.

Toplumsal cinsiyetin güvenlikle kesiştiği noktada ise şu temel sorular belirir: Kimin güvenliği? ve hangi yöntemlerle? Geleneksel güvenlik yaklaşımları bu soruları genellikle yanıtlamaz. Zira güvenlik tehditlerini nesnel, toplumsal cinsiyet ilişkilerinden bağımsız olgular olarak görür. Oysa feminist güvenlik kuramları gibi eleştirel teoriler güvenliğin hem kuramsal hem de pratik düzeyde toplumsal cinsiyetle şekillendiğini savunur. Geleneksel güvenlik politikaları, genellikle erkek aktörleri merkeze alırken kadınları ya pasif mağdur ya da özel alana ait figürler olarak temsil eder. Bu da kadınların çatışma, barış ve güvenlik süreçlerine etkin katılımını sınırlayan yapısal bir sorundur. Dolayısıyla güvenlik politikalarının daha kapsayıcı olabilmesi için toplumsal cinsiyet perspektifinin kuramsal ve uygulamalı düzlemde merkeze alınması gerekmektedir.

3. FEMİNİST GÜVENLİK ÇALIŞMALARI

Feminist yaklaşımlar, Uluslararası İlişkiler (Uİ) disiplinine 1980’li yılların sonunda “üçüncü tartışma” olarak adlandırılan dönemde ya da bir başka deyişle “post-pozitivist dönem” başlangıcında girmiştir (Lapid, 1989, s.237). Post-pozitivizm eleştirel kuram, tarihsel sosyoloji ve postmodernizm gibi çeşitli yaklaşımları içeren ve özellikle ABD’de disipline uzun süre egemen olan sosyal bilimci metodolojilere meydan okuyan bir düşünsel çerçevedir (Tickner, 2006, s.19). Uluslararası İlişkiler alanında çalışan feministlerin çoğu kendilerini bu nedenle üçüncü tartışmanın post-pozitivist tarafında konumlandırmaktadır.

Feminizm, ataerkil statüko altında giderek kötüleşen kadınların toplumsal konumuna ilişkin çeşitli kültürel olguları kapsayan şemsiye bir terimdir. Terim ilk kez 1837 yılında, filozof ve sosyalist Charles Fourier (1772–1837) tarafından kadınların oy hakkını savunmaya yönelik örgütlü aktivizm biçimlerine tepki olarak ortaya atılmıştır (Malinowska, 2020, s.1). Feminizm, farklı felsefi düşünce ekollerini, teorileri ve ahlaki inançları içinde barındıran çok yönlü bir düşünce alanını temsil eder. Farklı biçimlerde tezahür etmesine karşın kadınların hem özel hem de kamusal alandaki ikincil konumlarını iyileştirmeye yönelik ortak bir hedef etrafında birleşerek modern toplumların ekonomik, politik ve kültürel yapıları üzerinde etkili olmayı amaçlamıştır. Bu nedenle kimin güvenliği, ne tür

tehditlere karşı güvenlik, kim tarafından sağlanan güvenlik ve nasıl güvenlik sorularına yönelik kadının güvenliği, kadınların algıladığı tehditlere karşı güvenlik, devletin cinsiyet ayrımı yapmadan kadın ve erkeğe eşit şekilde sağladığı güvenlik ve sadece fiziksel şiddete karşı değil yapısal şiddete karşı da sağlanan güvenlik cevaplarını vermişlerdir (Koyuncu, 2012, s.123; Yiğittepe, 2020, s.62).

Tarihsel olarak feminizmin entelektüel temelleri, 18. yüzyıl Aydınlanma düşüncesi ile sıkı bir biçimde bağlantılıdır. Aydınlanma çağı akıl, bireycilik ve özgürlük gibi kavramların felsefi olarak meşrulaştırdığı bir dönem olmakla birlikte bu hakların çoğu yalnızca erkek bireyler için geçerli sayılmıştır. İşte bu noktada feminist düşünce Aydınlanma'nın cinsiyet körü doğasını sorgulamaya başlamıştır. Bu sorgulamanın öncülerinden biri, 1792 yılında yayımladığı eseri “*A Vindication of the Rights of Woman*” ile Mary Wollstonecraft olmuştur (Wollstonecraft, 2016, s.298). Wollstonecraft, kadınların da erkeklerle aynı rasyonel kapasiteye sahip olduğunu savunarak kadınların eğitim ve yurttaşlık haklarına erişiminin gerekliliğini vurgulamıştır (Dilber, 2014, s.173). Ona göre kadınların akıldışı ve duygusal olarak nitelendirilmesi tamamen erkek egemen sistemlerin inşasıdır. Aynı dönemde Fransız Devrimi'nin eşitlik ideallerine karşı eleştirel bir duruş sergileyen Olympe de Gouges, Kadın ve Yurttaş Hakları Bildirgesini (1791) kaleme alarak kadınların siyasal eşitliğini açıkça savunmuştur (Öztürk, 2015, ss.6-7). Gouges'in çalışması kadınların kamusal alanda görünür kılınması açısından radikal bir kırılma noktasıdır.

Feminizmin uluslararası ilişkilerde yer bulması ise J. Ann Tickner, Cynthia Enloe ve J. Bethke Elshtain gibi yazarlarla olmuştur. 1987'de Elshtain, “*Woman and War*” adlı eserinde savaşın nedenlerini toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden analiz etmiştir. Enloe, 1993 yılında “*The Morning After: Sexual Politics at the End of the Cold War*” isimli eseriyle kadının toplumdaki pozisyonunu tartışmıştır (Yiğittepe, 2020, s.61). Feminist teorinin önde gelenlerinden Ann Tickner ise 1992 yılında yayımladığı “*Gender in International Relations: Feminist Perspectives on Achieving Global Security*” isimli eseriyle realizmi eleştirerek kadın ve erkek cinsiyetlerinin analizini yapmıştır (Doğan ve Özlük, 2016, ss.58-59). Bu bağlamda Batı merkezli bir hareket olarak doğan feminizm, tamamlayıcı ya da yansıtıcı nitelikte çeşitli yan oluşumları da içeren dört temel dalga halinde gelişmiştir (Malinowska, 2020, s.1).

19. yüzyıl boyunca Batı'da gelişen ilk dalga kadınların oy hakkı, mülkiyet hakkı, eğitim hakkı gibi hukuki eşitlik taleplerine odaklanmıştır. Özellikle Susan

B. Anthony, Elizabeth Cady Stanton ve Emmeline Pankhurst gibi isimlerin çabalarıyla kadınların siyasal temsiliyet hakkı merkezî bir mücadele alanına dönüşmüştür (Offen, 1988, s.122). Her ne kadar birinci dalga feminizm, Uİ disipliniyle doğrudan bağlantı kurmasa da kadınların kamu ve siyaset alanındaki görünürlüğü artırması bakımından uluslararası normların ve yurttaşlık haklarının yeniden tanımlanmasına katkı sunmuştur. Bu da ilerleyen dönemlerde feminist Uluslararası İlişkiler teorilerinin gelişimine zemin hazırlamıştır.

İkinci dalga feminizm 1960’larda başlamış ve 1990’lara kadar devam etmiştir (Rampton, 2019, s.3). Bu dalga, savaş karşıtı hareketler, sivil haklar mücadeleleri ve dünya genelinde farklı azınlık gruplarının artan öz farkındalığı bağlamında şekillenmiştir. Bu aşamada cinsellik, aile, kamusal alan ve üreme hakları öne çıkan konular olmuş (Dilber, 2014, s.173) ve hareketin önemli bir kısmı, cinsiyete dayalı sosyal eşitliği güvence altına alacak bir anayasa değişikliği olan Eşit Haklar Değişikliği’nin (*Equal Rights Amendment*) kabul edilmesine odaklanmıştır.

Üçüncü dalga feministler ise kendilerini yetkin, güçlü ve iddialı toplumsal özneler olarak görmüş ve birinci ve ikinci dalga feministlere kıyasla daha fazla fırsata ve daha az cinsiyetçiliğe maruz kaldıklarına inanmışlardır (Baumgardner ve Richards, 2000, s.25). Bu dönemde kadınlar güçlü ve isyankâr figürler olarak temsil edildiğinden üçüncü dalga feminizm sıklıkla “güç feminizmi” (*power feminism*) olarak da adlandırılmaktadır. Bu yaklaşım farklı meslek gruplarında çalışan kadınların ataerkil cinsiyetçiliğe maruz kalmadığı, özgüvenli ve bağımsız bireyler olarak hareket edebildikleri bir feminist anlayışı temsil eder (Iannello, 2010, ss.74-75).

Üçüncü dalga feminizm, postkolonyal ve neoliberal dünya düzeninin etkisiyle ortaya çıkmış ve kültürel feminizm, siyah feminizm ve postmodern feminizm gibi kapsayıcı ideolojilerle küresel düzeyde ilgi gören dinamik bir analiz sunmuştur. Ek olarak bu dalga, üreme haklarını desteklemiş ve işyerinde cinsel şiddet ve taciz, tecavüz gibi saldırı biçimlerine karşı mücadele vermiştir. Bu yaklaşım aynı zamanda kadınların birçok renkten, etnik kökenden, milliyetten, dinden ve kültürel geçmişten geldiğini kabul ederek tarafsız bir yaklaşımı savunmaktadır (Freeman, 1975, s.230).

2012 yılından itibaren de son dalga olan ve çevrim içi teknoloji temelli olarak anılan dördüncü dalga feminizm yaşanmaktadır. Üçüncü ve dördüncü dalga feminizm, oldukça kısa bir zaman dilimi içerisinde ortaya çıkmış ve

birbirine karışmıştır. Bu nedenle her iki dalgada da pek çok ortak olay yaşanmıştır. Dördüncü dalga feminizm, resmî olarak bir feminist hareket olarak kabul edilmemektedir (Baumgardner ve Richards, 2000, s.27). İnternet bağımlı bir yapıya sahip olması nedeniyle medya teknolojilerindeki ilerlemeler ve küreselleşmenin etkileri bu dalgayı şekillendirmiş ve farkındalık yaratmasına rağmen sorunların değişimi yönünde güçlü bir irade oluşturamamıştır.

4. GÜVENLİK KORUCULUĞU SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Türkiye’de Güvenlik Koruculuğu sistemi, devletin kırsal bölgelerdeki güvenliği sağlama arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu sistemin tarihsel kökeni, 19. yüzyılda Osmanlının sınır bölgelerinde oluşturduğu yerel güvenlik yapıları olan Hamidiye Alaylarına kadar götürülebilir. Bu alaylar ordunun merkezden uzak bölgelerdeki güvenlik tehditlerine hızlı müdahale etmesini sağlamak, aşiretlerin devlete bağlılıklarını sağlamak ve onları merkezi otoriteye tâbi kılmak amacıyla kurulmuştur (Tapan, 2007, s.11). 1878 Berlin Antlaşması sonrasında bölgede etkisini artıran Ermeni komitelerine karşı koymak ve Ermeni isyanı ile toprak taleplerini bertaraf etmek de bu yapılanmanın başlıca amaçları arasında yer almıştır (Bacanlı, 2023, s.30).

Modern anlamda güvenlik koruculuğu sistemi ise PKK’nın 1984 yılından itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bulunan illerde başlattığı silahlı eylemlerini artırması ve bölge halkına yönelik katliamlara girişmesi üzerine güvenlik güçlerinin ulaşmakta güçlük çektiği ve/veya yetersiz kaldığı köy ve mezralarda, güvenlik güçleri olay yerine ulaşınca kadar vatandaşların can ve mal güvenliklerinin sağlanması maksadıyla ihdas edilmiştir. Bu bağlamda 442 sayılı Köy Kanununun 74’üncü maddesinde, 3175 sayılı Kanunla değişiklik yapılarak İçişleri Bakanlığı uhdesinde olmak üzere Güvenlik Koruculuğu (GK) sistemi resmileştirilmiştir (Fidan ve Özgür, 2021, s.134).

Güvenlik korucularının görev aldığı iller Van, Ağrı, Kars, Ardahan, Iğdır, Muş, Bingöl, Tunceli, Bitlis, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adıyaman, Mardin, Siirt, Şırnak, Batman, Hakkâri, Malatya, Elâzığ, Kahramanmaraş, Gaziantep, Kilis, Erzincan, Erzurum, Hatay ve Osmaniye olmak üzere 26 ildir (Nurdoğan ve Işık, 2019, s.1008). Bu kapsamda GK’lar sadece ikamet ettikleri köylerde değil mülki amir onayı ile köy hudutları dışında da görevlendirilmektedir. Güvenlik ve asayişin sağlanmasına yönelik operasyonlara katılmalarının yanı sıra mayın ve patlayıcı madde eylemlerine karşı kara ve demir yolu emniyeti ile doğalgaz ve petrol boru hatlarının güvenliğini sağlamakta, baraj ve bent gibi ekonomik ve kritik önemi haiz tesisler ile büyük yatırımların güvenliğini almakta, yol ve

menfez kontrolü yapmaktadırlar (Kaplan, 2022, s.70). Hâlihazırda yürütülen teröristle mücadele harekâtı kapsamında da GK’ların görev etkinliklerinin artırılması maksadıyla yapılan yasal düzenlemeler ile korucuların görev ve sorumlulukları artırılmış, iller arasında ve sınır ötesi harekâtlarda da görevlendirilmeleri sağlanmıştır. Bu bağlamda yönetmelik çerçevesinde güvenlik korucuları, idarî bakımdan görev yaptıkları köyün muhtarı tarafından denetlenip gözetilmekle birlikte meslekî açıdan söz konusu köyden sorumlu Jandarma Karakol Komutanı’nın emir ve komutası altındadır (Nurdoğan ve Işık, 2019, ss.1008-1009).

442 sayılı Köy Kanunu’nun 74. maddesinde yapılan değişiklikle, güvenlik korucularının özlük haklarında da iyileştirmelere gidilmiş ve çeşitli sosyal haklar tanınmıştır. Bu kapsamda yaş haddi ve hizmet süresini tamamlayarak görevden ayrılanlara aylık maaş bağlanması, sağlık ya da idarî nedenlerle görevden alınanlara, vefat edenlere ve istifa edenlere tazminat ödenmesi, güvenlik güçleriyle birlikte operasyonlara katılanların iâşelerinin karşılanması ve operasyon tazminatı verilmesi, hayatını kaybeden korucuların yakınlarına ölüm yardımı sağlanması, şehit olan ya da engelli hâle gelen korucuların yakınlarına istihdam imkânı sunulması gibi haklar da bu düzenlemeyle yürürlüğe girmiştir (Sözer, 2019, ss.2261-2265).

Yasal düzenlemelerle birlikte GK sayılarında artış olsa da 2020 Mart ayında 22 ilde 55.019 GK görevli olduğu ve bunun 634’ünün kadın olduğu bilinmektedir (Fidan ve Özgür, 2021, s.141). Günümüzde ise toplam 19 ilde 811 kadın güvenlik korucusu görev almaktadır². Kadın güvenlik korucuları jandarma personeli ile yol kontrol noktalarında, kritik tesislerin ve devlet binalarının korunması maksadıyla nöbet noktalarında, kadın personelin müdahale etmesi gereken asayiş olaylarında kadın kolluk personeline yardımcı olmak maksadıyla valilik, kaymakamlık gibi kamu kurumlarında ve idari faaliyetlerde görevlendirilmektedir (Kaplan, 2022, s.70).

5. METODOLOJİ

Bu çalışmada odak grup çalışması yöntemi kullanılarak kadın güvenlik korucuları toplumsal cinsiyet perspektifi üzerinden analiz edilmiştir. Odak grup çalışması, ortak özelliklere sahip 4-12 katılımcının bir araya geldiği, moderatör eşliğinde katılımcıların düşüncelerini saklama ihtiyacı duymadan cevapların alındığı veri toplama tekniğidir (Şahin, vd., 2009, s. 54). Katılımcılar etkileşim

² Bu bilgiler İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Güvenlik Korucuları Daire Başkanlığı Güvenlik Korucuları Bilgi Kitabından alınmıştır.

sonucu birbirlerinden öğrenme imkânı bulmaktadır. Zamandan tasarruf sağlayan odak grup çalışması aynı zamanda diğer veri toplama yöntemlerine göre araştırmaya katılan kişiler üzerinde daha az gerginlik hissi oluşturduğundan katılımcıların duygu ve düşünceleri hakkında daha çok bilgi edinilmesini sağlamaktadır (Krueger ve Casey, 2000, s. 72). Belirli ortak özelliklere sahip homojen 4-12 kişiden oluşan yöntemde görüşmelerin 1-2 saat aralığında sürmesi ve moderatöre güvenilmesi gerekmektedir (Morgan, 1997, s. 37). Bu yöntem görüşmeye katılan katılımcıların konu hakkındaki bakış açıları, duyguları ve düşünceleri hakkında detaylı bilgi toplamaya imkân vermesi sebebiyle kullanılmaktadır. Katılımcıların durumu nasıl ve ne şekilde algıladığı ortaya konulmaktadır. Amaç, genellemelere ulaşacak bilgilere varmak değil katılımcıların bakış açılarının betimlenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 46). Benzer özelliklere sahip katılımcıların belirli bir konuya ait sorularla yönlendirildiği ve grup etkileşimine dayalı bir tartışma ortamı olan odak grup çalışmasında amaç katılımcıların kendi deneyimleri kadar birbirlerinin fikirlerine verdikleri tepkileri ve bu etkileşimlerden doğan anlamları da ortaya çıkarmaktır.

6. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Bu araştırmanın evrenini Türkiye’de aktif görev yapan kadın güvenlik korucuları oluşturmaktadır. Örneklem ise Hakkâri, Şırnak, Van, Tunceli ve Erzincan illerinde görev yapan toplam 20 kadın güvenlik korucusundan oluşmaktadır. Katılımcılara ulaşım, İstanbul’da gerçekleştirilen bir faaliyet kapsamında bu illerden gelen korucuların bir araya gelmesiyle mümkün olmuştur.

Bu çalışmada amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklem, araştırmanın problemine doğrudan katkı sağlayabilecek deneyime sahip katılımcıların seçilmesine olanak tanıdığı için tercih edilmiştir (Patton, 2015). Kadın güvenlik koruculuğu deneyimini anlamak için katılımcı seçim kriterleri: Kadın olmak, aktif olarak güvenlik koruculuğu yapmak ve odak grup görüşmesine gönüllü katılım şeklinde belirlenmiştir.

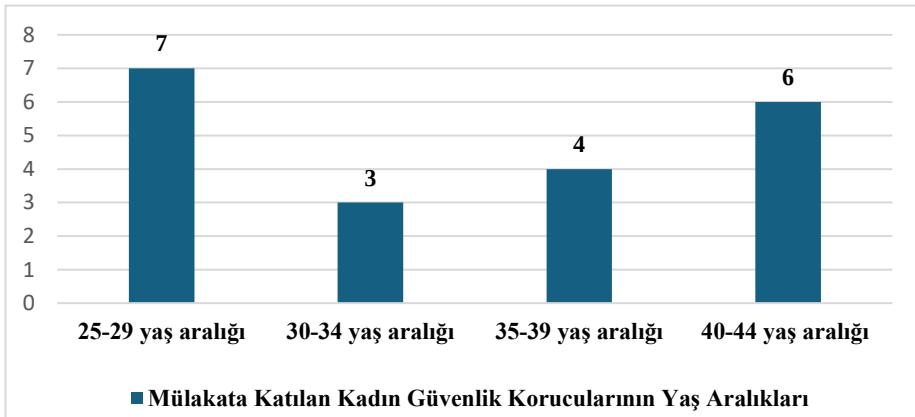
Saha erişilebilirliği göz önünde bulundurulduğunda kolayda örneklem ölçütü de kullanılmıştır. Kolayda örneklem, araştırmacıların ulaşılabilir katılımcılar üzerinden veri toplamasına olanak tanıyan pratik bir örneklem türüdür (Etikan, vd., 2016). Araştırmacıların doğrudan ulaşabildiği ve araştırmaya katılmayı kabul eden korucular örneklem dahil edilmiştir. Böylece hem farklı illerden gelen kadınların deneyimsel çeşitliliği yakalanmış hem de kadın güvenlik koruculuğunun toplumsal bağlamdaki farklılaşmaları gözlemlenebilmiştir.

Çalışmada 10’ar kişiden oluşan iki odak grup oluşturulmuştur. Odak grup görüşmesi için kararlaştırılan yer ve saatte her iki grupla ayrı ayrı olmak üzere bir toplantı düzenlenmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların tümüne K kodu ve beraberinde sayılar verilmiştir. Bu sayede katılımcıların duygu ve düşüncelerini istedikleri şekilde ifade etmesine imkân sağlanmıştır. Katılımcılara çalışma ile ilgili bilgiler verilerek gönüllü katılımları teyit edilmiştir. Odak grup görüşmelerine başlanmadan önce katılımcılara demografik özellikleri sorulmuştur. Demografik özelliklerini belirten sorulara ek olarak tarafsız bilgi toplamak amacıyla sadece önceden belirlenmiş sorulara bağlı kalınmamıştır. Grup içerisinde yapılan tartışmalar sırasında o an için akla gelen sorular da yöneltilmiştir.

İki odak grupla gerçekleştirilen çalışma kapsamında kadın güvenlik korucularının yaşları, medeni durumları ve eğitim durumları, onları güvenlik korucusu olmaya sevk eden sebepler ve bir kadın olarak karşılaştıkları temel sorunlar ve toplumsal cinsiyet rolleriyle yaşadıkları çatışmalar tespit edilmeye çalışılmıştır. İlk grup ile görüşme 76 dakika ikinci grup ile görüşme 84 dakika sürmüştür. Katılımcılara ait demografik özellikler aşağıda yer alan Tablo.1., Tablo.2. ve Tablo.3. de sunulmaktadır.

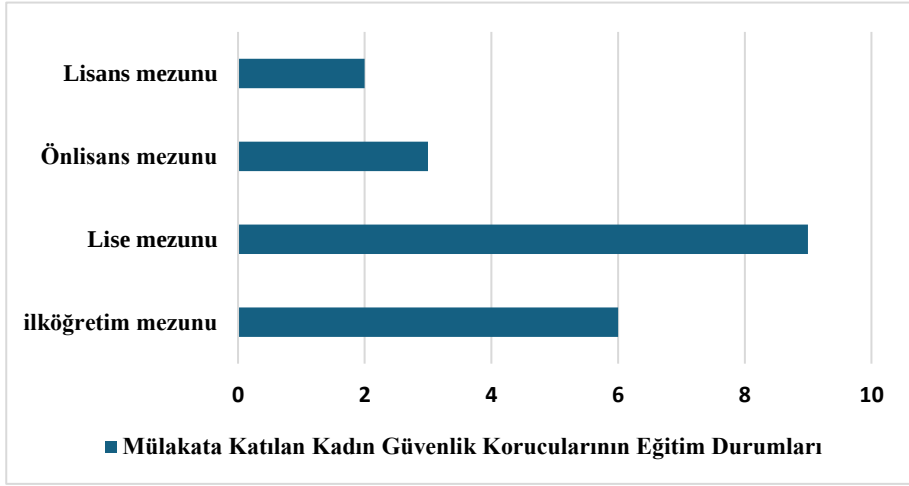
Mülakata katılan 20 kadın güvenlik korucudan 7 kişi 25-29 yaş, 3 kişi 30-34 yaş, 4 kişi 35-39 yaş ve 6 kişi 40-44 yaş aralığındadır.

Tablo 1. Mülakata Katılan Kadın Güvenlik Korucularının Yaş Aralıkları

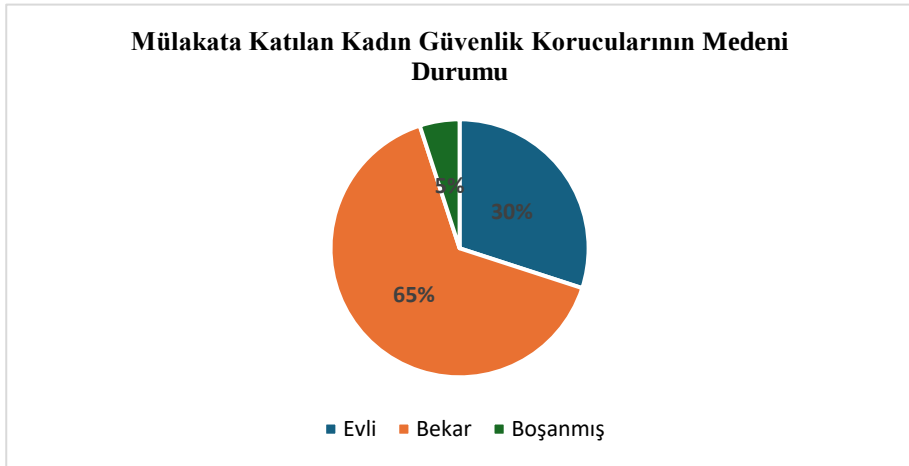
Mülakata katılan kadın güvenlik koruculardan 6 kişi ilköğretim mezunu, 9 kişi lise mezunu, 3 kişi ön lisans mezunu ve 2 kişi lisans mezunudur.

Tablo 2. Mülakata Katılan Kadın Güvenlik Korucularının Eğitim Durumları

Medeni durumları bağlamında 11 kişi bekar, 7 kişi evli ve 2 kişi boşanmıştır. Katılımcılar arasından 3 kişi 1-3 aralığında çocuğa sahip iken 6 kişi 4 ve üzeri çocuğa sahiptir.

Tablo 3. Mülakata Katılan Kadın Güvenlik Korucularının Medeni Durumları

7. VERİ ANALİZİ

Odak grup görüşmeleri katılımcıların onayıyla ses kaydına alınmış, görüşmeler sonrasında yazıya aktarılmıştır. Transkripsiyonun ardından araştırmacılar metni defalarca okuyarak veriye aşinalık sağlamış ve ilk izlenimleri temel alan ön

kodlamalar yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında nitel içerik analizi uygulanmış; analiz süreci, nitel veri çözümlemesinin alanda kabul görmüş iki temel referansına dayandırılmıştır. Elo ve Kyngäs’in (2008) içerik analizini hazırlık, örgütlenme ve raporlama aşamalarına ayıran sistematığı doğrultusunda, odak grup görüşmeleri öncelikle ayrıntılı biçimde transkribe edilmiş, veriye aşinalık için tekrar eden okumalar yapılmış ve açık kodlama süreci yürütülmüştür. Ardından benzer nitelikteki kodlar kategoriler altında bütünleştirilmiş ve temalar bu kategorilerden türetilmiştir. Hsieh ve Shannon’ın (2005) tanımladığı geleneksel içerik analizi yaklaşımına uygun olarak bu temalar önceden belirlenmemiş; doğrudan katılımcı ifadelerinden tümevarımsal biçimde oluşturulmuştur. Böylece analiz süreci hem literatüre dayalı bir yapısallık kazanmış hem de temaların katılımcı söylemleriyle tutarlı, doğal ve veri merkezli bir nitelik taşıması sağlanmıştır.

Örgütlenme aşamasında, katılımcıların ifadeleri anlamlı birimlere ayrılmış ve bu birimler üzerinden açık kodlama yapılmıştır. Kodlar benzerliklerine göre kategoriler altında toplanmış; temaların oluşturulmasında kodlar arasındaki ilişkiler, anlam yakınlıkları, örüntü sıklıkları, söylemsel yoğunluk ve araştırma sorularıyla kurdukları analitik uyum esas alınmıştır. Böylece temalar veri içinde hem en sık karşılaşılan hem de deneyimi en açıklayıcı olan anlam alanlarının birleşimiyle türetilmiştir. Son aşamada ise araştırma soruları ve katılımcı söylemlerindeki tekrar eden örüntüler dikkate alınarak temalar oluşturulmuştur. Temalar tamamen veri odaklı biçimde türetilmiştir. Bu kapsamda veriler aşağıdaki ana temalar altında bütünleştirilmiştir:

- (a) Güvenlik korucusu olmadan önceki mesleki durum,
- (b) Koruculuğa yönelme motivasyonları,
- (c) Toplumda kadın güvenlik korucusuna yönelik algı,
- (d) Sahada karşılaşılan güçlükler,
- (e) Kadınların güvenlik sektöründeki rolüne ilişkin görüşler ve
- (f) Haklar, statü ve iyileştirme önerileri.

Güvenirliliği artırmak amacıyla iki araştırmacı verileri birbirinden bağımsız biçimde kodlamış, bir hafta arayla ikinci bir kodlama turu yapılmıştır. Ardından kodlamalar karşılaştırılarak uyumsuzluklar tartışma yoluyla giderilmiş ve araştırmacılar arası tutarlılık sağlanmıştır.

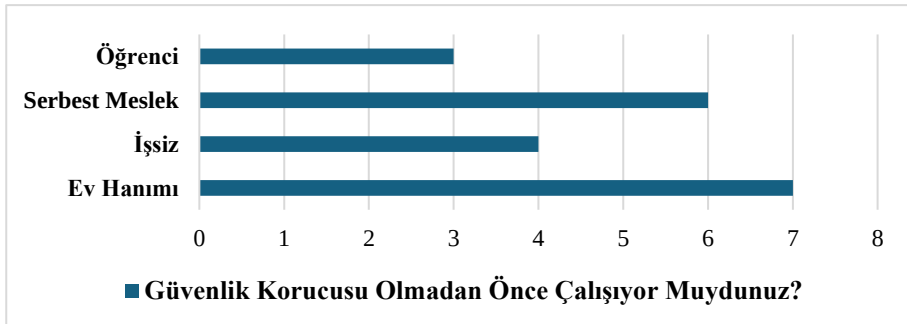
8. BULGULAR

Bu araştırmada elde edilen nitel veriler içerik analiziyle incelenmiş ve analiz sürecinde benzer kodlar bir araya getirilerek tümevarım yöntemiyle temalar oluşturulmuştur. Odak grup görüşmelerinden elde edilen veriler, kadın güvenlik korucularının deneyimlerini bütüncül biçimde yansıtan altı ana tema altında yapılandırılmıştır: (a) Güvenlik korucusu olmadan önceki mesleki durum, (b) mesleğe yönelme motivasyonları, (c) toplumun kadın güvenlik korucularına bakışı, (d) sahada karşılaşılan zorluklar, (e) kadınların güvenlik sektöründeki konumuna ilişkin görüşler ve (f) haklar, statü ve iyileştirmeye yönelik beklentiler. Bulgular bu tematik çerçeve doğrultusunda sunulmuştur ve her tema katılımcı ifadeleriyle desteklenmiştir.

a. Güvenlik Korucusu Olmadan Önceki Mesleki Durum

Bu tema, katılımcıların güvenlik korucusu olmadan önceki sosyo-ekonomik konumlarının kadınların güvenlik alanına giriş sürecini nasıl şekillendirdiğini kavramaya yöneliktir. Kadın güvenlik korucularının demografik özellikleri öğrenildikten sonra meslekle tanışmalarına yönelik çeşitli sorular yöneltilmiştir. İlk olarak ‘Güvenlik korucusu olmadan önce çalışıyor muydunuz? Çalışıyorsanız hangi mesleği yapıyordunuz?’ sorusu sorulmuştur. Bu soru ile kadının iş gücüne katılım durumu ve koruculuk mesleğinin katılımcının yaşamında bir dönüşüm oluşturup oluşturmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu sayede koruculuk mesleğini icra etmeden önce işsiz ya da ev hanımı olanların koruculukla birlikte ekonomik özgürlük, toplumsal görünürlük, toplumda saygınlık gibi feminist güvenlik kavramlarına yönelik bir ilerleme kaydettiği ifade edilebilmektedir. Bu soruya 7 kişi ev hanımı olduğunu, 4 kişi işsiz olduğunu, 3 kişi öğrenci olduğunu, 6 kişi serbest meslekle uğraştığını (çocuk bakıcılığı, terziilik, çiftçilik) ifade etmiştir.

Tablo 4. Güvenlik Korucusu Olmadan Önce Çalışıyor Muydunuz?

Katılımcıların önemli bir kısmı korucu olmadan önce “ev hanımı” olduklarını belirtmiştir. Ev hanımı olan katılımcılardan bazılarının bu soruya cevap verirken ifadeleri şu şekildedir: K3, “*Bizim oralarda kadının iş bulup çalışması zor, kadının çalışabileceği bir iş yok zaten*” K8, “*iş bulsan da ailen yollamaz, yollasa da bu sefer bir erkeğin çalışabileceği işe göz koymuşuz gibi görünür*” ifadeleri kullanılmıştır. Bu ifadeler, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin hâkim olduğu bölgelerde kadınların kamusal alana ve ücretli işe katılımının sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu sebeple feminist güvenlik açısından bu kadınlar için koruculuk mesleği yalnızca ekonomik bir faaliyet değil aynı zamanda “kamusal alanda var olma” ve “görünürlük kazanma” anlamına da gelebilmektedir.

İşsiz olduğunu belirten katılımcılar ise daha önce çalışmak istediklerini ama olanak bulamadıklarını ifade etmiştir. K13, “*Benim ailem çalışmama karşı değildi ama bana uygun çalışabileceğim bir iş yoktu, kadın korucu alımını duyunca hemen başvurmak istedim*”. Bu durum ise kadınların istihdama erişimde karşılaştıkları yapısal engelleri yansıtmaktadır.

Koruculuk mesleği kadınlar için ekonomik güvencesizlikten kurtulmanın bir aracı olarak da görülebilmektedir. K13’ün ifadesi insani güvenlik açısından değerlendirildiğinde kırsal/küçük yerleşimlerde kadınlar için toplumsal kabul gören işlerin sınırlı olduğu, kamusal alanda kadınların çalışabileceği pozisyonların hem sayısal olarak az hem de kültürel olarak uygun görülmediğini göstermektedir. Bu sebepler ile koruculuk mesleği sadece bir güvenlik görevi değil aynı zamanda istihdama katılma fırsatı, kendi gelirini elde etme, ekonomik bağımsızlık kazanma, hayatta kalma ve sosyal statü edinme aracı olarak değerlendirilmektedir. İnsani güvenlik çerçevesinde kadın koruculuk yalnızca bir güvenlik istihdam biçimi değil aynı zamanda kadınların ekonomik şiddetten, görünmezlikten ve bağımlılıktan korunma aracı haline gelmiştir.

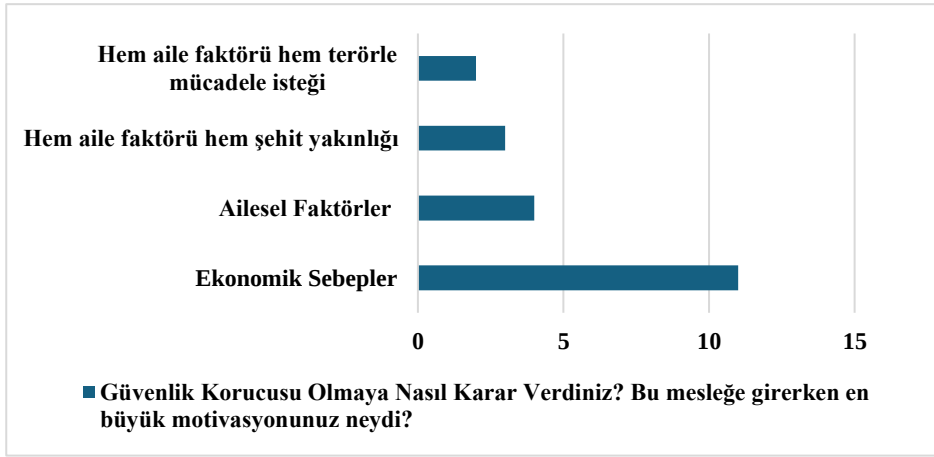
b. Güvenlik Korucusu Olma Yönündeki Motivasyon Kaynakları

Bu tema, kadınların geüncelik korucusu olmayı tercih etmelerinde belirleyici olan ekonomik, duygusal ve sosyopolitik motivasyonları kapsamaktadır. Koruculuk mesleğinin icra edildiği bölgelerde toplumsal normların katı olması sebebiyle kadın güvenlik korucusu olma motivasyonlarının kadının iş gücüne katılımına etki eden unsurların analiz edilebilmesi açısından önem arz ettiği değerlendirilmektedir. Kadınların bu alana neden ve nasıl girdiğini anlamak toplumsal cinsiyet kalıplarının nasıl yeniden üretildiğini, aşıldığını ya da müzakere edildiğini gösterebilmektedir. Bu sebepler ışığında katılımcılara

‘güvenlik korucusu olmaya nasıl karar verdiniz? Bu mesleğe girerken en büyük motivasyonunuz neydi?’ sorusu yöneltilmiştir.

Bu soruya Tabloda 6. da da görüldüğü üzere 11 kişi ekonomik sebeplerden dolayı, 4 kişi sadece ailesel faktörlerden dolayı, 3 kişi hem aile faktörü hem de şehit yakını olmasından dolayı, 2 kişi hem aile faktörü hem de terörle mücadelede yer almak istemesinden dolayı olduğunu belirtmiştir.

Tablo 6. Güvenlik Korucusu Olmaya Nasıl Karar Verdiniz? Bu Mesleğe Girerken En Büyük Motivasyonunuz Neydi?

Katılımcıların en çok ekonomik sebepler ile korucu olmak istedikleri gözlemlenmiştir. K1, “işsizdim, para kazanmak istiyordum”, K5, “güçlü olmak için para kazanmam lazımdı”, K6 “para kazanmaya başladıktan sonra kendimi daha özgür hissetmeye başladım”, K9 “ekonomik özgürlüğün bir kadın için ne kadar önemli olduğunu korucu olduktan sonra anladım” ifadeleri bu hususu destekler niteliktedir. Ekonomik sebeplerin yanı sıra koruculuk mesleğinin askerlik ya da jandarma olmak gibi görünmesi sebebiyle tercih ettikleri ve devlet nezdinde bir statüye sahip olma motivasyonu ile tercih ettikleri de gözlemlenmiştir. Bu hususla ilgili K17 “ev hanımı iken gördüğüm değer ile korucu olduktan sonra bana verilen değer farklı olduğunu düşünüyorum. Hem para kazanıyorum hem de verilen üniforma ve silahla kendimi önemli hissediyorum” K18, “bölgemizde kadın korucuya alışık olmadıkları için bize verilen kimlik kartlarımızı gösterdiğimizde herkes çok şaşıyor ve sorular sormaya başlıyorlar bu durum yaşandığında kendimle gurur duyuyorum”, K16, “memurlarla aynı ortamda çalışmak istiyordum” ifadelerini kullanmıştır. En çok

sebepler gösterilen motivasyon kaynaklarından bir diğeri ise ailesel faktörler ve şehit yakınlığıdır. Özellikle şehit yakını olan katılımcılar terörle mücadelede yer almak istediklerini ve bu mücadelenin bir aktörü olmak istediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcılar, alternatif istihdam olanaklarının kısıtlı olduğu bölgelerde koruculuğu tek ulaşılabilir ve düzenli gelir sağlayan alan olarak değerlendirmiştir. Bu bulgular, kadınların koruculuğa girişinin sadece bireysel bir tercih değil aynı zamanda toplumsal, ekonomik ve ideolojik bağlamların etkisiyle de şekillendiğini göstermektedir. Feminist güvenlik kuramı açısından bu durum kadınların güvenlik öznesi haline gelişinde çoklu etkilerin rol oynadığını ve güvenliğin yalnızca dışsal değil aynı zamanda ekonomik ve kimliksel bir ihtiyaç olarak da deneyimlendiğini ortaya koymaktadır.

c. Toplumda Kadın Güvenlik Korucusuna Bakış Açısı

Bu tema, toplumun kadın güvenlik korucularına yönelik algısının hangi pratikler üzerinden nasıl şekillendiğine odaklanmaktadır. Kadın güvenlik koruculuğu yalnızca bir istihdam meselesi değil aynı zamanda toplumsal normlar, devlet-toplum ilişkisi ve güvenlik anlayışı ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü kadınların geleneksel olarak ev içi rollerle tanımlandığı ve “koruma” ve “güvenlik sağlama” gibi eylemlerin erkeklere ait olarak kabul edildiği bir toplumsal yapıda kadınların güvenlik korucusu olması normlara ters düşmektedir. Toplumun bu duruma nasıl tepki verdiği kadınların “erkeksi” sayılan alanlara girmesine yönelik direnci, kabulü ya da dönüşümü yansıtmaktadır. Bu durum toplumsal cinsiyet normlarının kırılma ya da yeniden üretilme süreçlerine katkı sağlayabilmektedir. Bu sebepler ışığında katılımcılara “*bulunduğunuz toplumda kadın güvenlik korucusuna karşı nasıl bir bakış açısı var?*” sorusu yöneltilmiştir.

Bu soruya 1 kişi herhangi bir olumsuz bakış açısı yok ifadesini kullanırken 2 kişi hemcinsleri tarafından kıskançlık duygusu beslenildiğini ve 17 kişi de olumsuz bir bakış açısı olduğunu ve tehditlere maruz kaldıklarını, hakarete uğradıklarını ve toplumdan dışlandıklarını ifade etmişlerdir.

Soruyu cevaplayan katılımcıların cevapları dinlendiğinde genel itibarıyla olumsuz yönde bir bakış açısı olduğu değerlendirilmektedir. K1, “*genel olarak dışlanıyoruz*”, K8, “*erkek meslektaşlarımızdan kadın olarak erkeklerin arasında ne işiniz var? oturduğunuz yerden para kazanıyorsunuz sizin yerinize başka bir erkek çalışabilirdi sözlerini duyuyoruz*”, K10, “*kadından korucu mu olur?, erkeğin işini mi yapacaksınız? benzeri sorulara maruz kalıyoruz*”, K5, “*ilk*

olduğum süreçte linçlendim”, K14, “hemcinslerimiz tarafından da dışlanıyoruz, bizi çalıştığımız ve erkek işi yaptığımız gerekçesiyle aşağılıyorlar”, K3, “ev sahibim beni evden çıkardı”, K9, “eşimin arkadaşları kadın korucu olduğum için tepki göstermek amacıyla düğünümüze gelmedi” ifadeleri kullanılmıştır.

Katılımcıların verdiği yanıtlar sadece olumsuz bakışı yansıtmamakta aynı zamanda toplumsal dışlama, ahlaki denetim, cinsiyetçi şiddet, mahalle baskısı, barınma hakkının ihlali ve sosyal ilişkilerden dışlanma gibi çok katmanlı sorunlara da işaret etmektedir. Kadın korucuların sadece erkekler tarafından değil kadınlar tarafından da dışlanması kadınlık rollerinin toplum içinde nasıl katı normlarla belirlendiğini göstermektedir. Kadınlar hem ataeril sistemin taşıyıcısı hem de denetleyicisi rolünü üstlenmiş durumda görünmektedir. Kadınlar, norm dışına çıktıklarında toplumun cezalandırıcı bakışıyla karşılaşmaktadır.

Diğer yandan kadınların kamu güvenliği gibi erkek egemen bir alana girmesi toplumsal cinsiyet rolleri açısından bir “tehlike” olarak algılanmaktadır. Çünkü güvenlik koruculuğu silahla ilişkilendirilen bir meslek, erkeklerle iç içe çalışmayı gerektiren bir ortam ve kadının “makbul kadınlık” normlarından sapmasına neden olan bir iş olarak kodlanmaktadır. Feminist kuramda bu durum “makbul kadınlık” kalıplarına uymayan kadınlara yönelik damgalama pratikleriyle açıklanmaktadır. Bu pratikte kadının emeği hem meşru kabul edilmemekte hem de değersizleştirilmektedir. “Oturduğun yerden para kazanıyorsun” söylemiyle kadınların hem fiziksel varlığı hem de mesleki yeterliliği sorgulanmaktadır. Diğer yandan kadınların kamu sektörüne girmesini sadece ahlaki değil ekonomik bir tehdit olarak da gören bir bakış açısı oluşmaktadır. “Bir erkek çalışabilirdi” ifadesi ataeril yapının kadının emeğine karşı ekonomik alanı da koruma çabasını göstermektedir. Kadının “kamusal kimliği” özel hayata taşınan ve orada da cezalandırılan bir unsura dönüşmektedir. Kadın güvenlik korucusu olmak sadece bireysel değil eşin, ailenin ve yakın çevrenin de sosyal ilişkilerine zarar verebilen bir statüye dönüşebilmektedir.

d. Sahada Zorlanılan Konular

Bu tema, sahada karşılaşılan cinsiyete dayalı iş bölümü, görev belirsizlikleri ve kurum içi pratiklere ilişkin deneyimleri kapsamaktadır. Katılımcıların güvenlik sektöründe hangi zorluklarla karşılaştığını ve kendilerini ne kadar güvende hissedip hissetmediklerini analiz edebilmek amacıyla “güvenlik korucusu olarak sahada en çok zorlandığınız konular nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya 4 kişi hiçbir zorluk yok olarak cevap verirken, 2 kişi görev tanımı kapsamında olmayan işler yaptığını, 7 kişi değersizlik, toplum tarafından baskı ve dışlanma,

küçük görülme vb. hisleri yaşadığını, 3 kişi değersizlik hissine ek olarak asgari ücret azlığından dolayı ekonomik anlamda zorlandıklarını, 2 kişi tayin haklarının olmayışı ve izinlerin yetersiz olduğunu ve 2 kişi de sadece kadın oldukları için güvenlik koruculuğunu kendilerine yakıştırmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 7. Güvenlik Korucusu Olarak Sahada En Çok Zorlandığınız Konular Nelerdir?

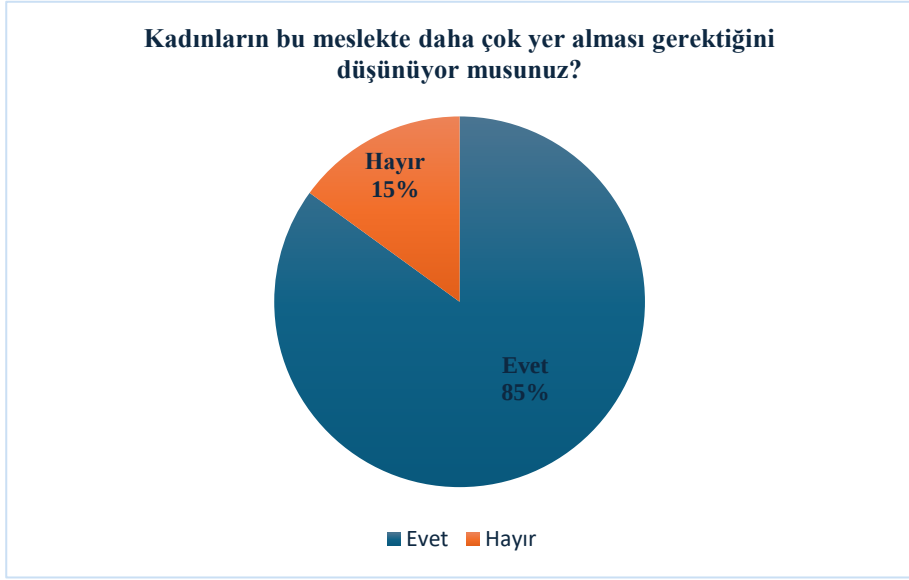
Katılımcılar en çok değersizlik ve dışlanmışlık duygusundan zorlandıklarını ifade etmişlerdir. K3, “kadın olduğumuz için meslektaşlarımız tarafından değer görmüyoruz” demiştir. Bir diğer önemli meselenin ise tayin görememe olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. K8, “bir polis memuru ile evlenmeyi düşünüyorum ama tayin hakkımız olmadığı için evlenirsem mesleği bırakmak zorunda kalacağım”, K15, “babam rahatsız ona benim bakmam gerekiyor ama tayin isteyemediğim için ne mesleği bırakabiliyorum ne de babama bakabiliyorum” ifadelerini kullanmıştır.

e. Kadınların Güvenlik Alanındaki Mesleklerde Yer Alması Konusundaki Görüşler

Bu tema, kadınların güvenlik sektöründeki varlıklarının anlamı ve toplumsal cinsiyet temelli rollerin dönüşüm potansiyeline ilişkin değerlendirmeleri içermektedir. Kadın güvenlik korucularının kendi mesleki varlıklarını ve bu alandaki kadın temsiline dair algılarını analiz edebilmek adına “kadınların bu

meslekte daha çok yer alması gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya 17 kişi evet, arttırılmalı derken 3 kişi hayır, mevcut kadro yeterli cevabını vermiştir.

Tablo 8. Kadınların Bu Meslekte Daha Çok Yer Alması Gerektiğini Düşünüyor Musunuz?

Soruya 17 kişinin “*evet, daha çok kadın olmalı*” demesi, kadınların hem kendi konumlarını hem de diğer kadınların bu alandaki potansiyelini meşru, yararlı ve gerekli gördüğünü göstermektedir. Bu durum, güvenlik gibi erkek egemen bir alanda kadınların artık sadece “*istisna*” değil sistemli bir aktör olarak yer almasını savunduklarını göstermektedir. K7, “*kadınların ekonomik olarak kendi kendine yetebilmesi önemli, çalışan kadınlar toplumda statü kazanıyor*”, K15, “*kadınlar bu meslekle hem kendilerini hem de ailelerini koruyabiliyor*” ifadelerini kullanmıştır. Kadınların ekonomik olarak kendi kendine yetebilmesinin önemli olduğu ifadesi kadınların güvenlik koruculuğunu bir ekonomik bağımsızlık ve güçlenme aracı olarak gördüklerini göstermektedir. Toplumsal cinsiyet analizine göre kadınların ücretli işe katılması, sadece gelir elde etmek değil ev içindeki ikincil konumlarını sorgulama ve pazarlık gücü kazanma anlamına da gelmektedir. Bu bağlamda bir meslek kazanımı kadınlar için sınıf atlama ve saygınlık kazanma işlevi de görebilmektedir. “*Kendimizi de ailemizi de koruyabiliyoruz*” ifadesi kadınların güvenlik görevini sadece mesleki değil aynı zamanda ailevi bir sorumluluk ve

koruyucu kimlik üzerinden de anlamlandırdığını göstermektedir. Bu aynı zamanda kadınların güvenlik alanında “pasif korunmaya muhtaç” değil aktif koruyan özneye dönüştüğünün de göstergesidir. Bu dönüşüm, feminist güvenlik çalışmalarının temel amacı olan kadını özneleştirme çabasına doğrudan karşılık gelmektedir. Ancak sınırlı sayıda katılımcının kadın temsiline karşı mesafeli tutumu, bu dönüşümün henüz tüm paydaşlar nezdinde kabul görmediğini de düşündürmektedir.

f. Kadın Güvenlik Korucularının Hakları ve İyileştirilmesine Yönelik Görüşler

Son olarak bu tema, kadın korucuların statü, haklar ve mesleki iyileştirme taleplerini içermektedir. Bu sebeple “*kadın güvenlik korucularının hakları nelerdir? İyileştirilmesi için önerileriniz var mı?*” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya 4 kişi tayin hakkının olmasını, 2 kişi emeklilik tazminatının olmasını, 5 kişi maaşın daha fazla olmasını, 2 kişi izinlerinin arttırılmasını, 7 kişi de görev tanımlarının ve statülerinin net olmasını önermişlerdir.

Tablo 9. Kadın Güvenlik Korucularının Hakları Nelerdir? İyileştirilmesi İçin Önerileriniz Var Mı?

İzin konusunda yıllık 20 gün izinlerinin olduğunu ve hamile olduklarında veya doğum, ölüm durumlarında mazeret izni kullanmak durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Statü konusunda ise K9, “*güvenlik amaçlı işe alındık fakat çay demleme, temizlik benzeri her işi yapıyoruz*” ifadesi kullanmıştır. Bu durum

görünüşte güvenlik korucusu olarak atanan kadınların hâlâ geleneksel ‘kadın işi’ rollerine mecbur bırakıldığını göstermektedir. K11, “bankadan kredi çekerken bile meslek grubumuz sistemde çıkmıyor değer gördüğümüzü hissetmek istiyoruz” demiştir. Bu örnek toplum ve kurumlar tarafından güvenlik korucularının varlığının “istisna” olarak görülmeye devam ettiğini göstermektedir. Kimlik sadece bireysel değil toplum ve kurumlar tarafından tanınma üzerinden de inşa edilmektedir. Katılımcıların “statümüz net olsun” demesi sadece maaş ya da izin talebi değil kurumsal aidiyet ve saygınlık talebidir. Bu durum feminist perspektifte kadının özneleşme arzusunun en açık biçimidir. Kadınlar sadece bir kadroda değil tanınan bir kimlikte de var olmak istemektedir. Güvenlik Korucularına ilişkin mevzuatta, statü ve görev tanımları net bir şekilde belirtilmiş durumdadır. Ancak her ne kadar görev tanımları ve statüleri ilgili mevzuatta yasal olarak açıkça belirtilmiş olsa da ortaya çıkan bazı farklı uygulamaları kadın güvenlik korucularının statülerini ve görev tanımlarını sorgulamasına neden olduğu aşıkardır.

SONUÇ

Çalışma kapsamında yapılan odak grup görüşmeleri aracılığıyla elde edilen bulgular, kadınların güvenlik sektöründe yalnızca istihdam edilen bireyler değil aynı zamanda toplumsal normları dönüştürme potansiyeli taşıyan özneleşme süreçlerinin aktörleri olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın bulguları, kadın güvenlik korucularının Türkiye'deki güvenlik sektöründe yer alma biçimlerinin toplumsal cinsiyet normlarıyla iç içe geçmiş bir mücadele alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmaya katılan katılımcıların birçoğu bu mesleğe ekonomik ihtiyaç ya da toplumsal rol arayışı ile yönelmiş olsa da sürecin ilerleyen aşamalarında mesleklerinin “erkek işi” olarak damgalanması ve toplumsal onaydan yoksun bırakılmaları bu tercihin çok katmanlı bir toplumsal ve yapısal gerilim içerdiğini göstermektedir.

Çalışmaya katılan kadınların önemli bir bölümü, güvenlik koruculuğunu ekonomik güvencesizlikten kurtulmanın bir aracı olarak görmüş ve bu mesleğe girişteki en temel motivasyon kaynağı olarak ekonomik ihtiyaçları belirtmiştir. Ancak ekonomik motivasyonun yanında aile yönlendirmesi, şehit yakını olma, güvenlik üretme arzusu gibi etkenler de kadınların bu mesleği seçmesinde etkili olmuştur. Bu durum kadınların güvenlik alanındaki varlığının yalnızca ekonomik değil aynı zamanda duygusal anlamlar taşıdığını da ortaya koymaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu kadınların bu meslekte daha çok

yer alması gerektiğini savunmuş ve kadınların hem ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları hem de toplum içinde saygınlık elde etmeleri açısından güvenlik koruculuğunun önemli bir alan olduğunu belirtmiştir.

Kadın güvenlik korucuların deneyimleri, feminist güvenlik kuramının öne sürdüğü temel eleştirilerle büyük ölçüde örtüşmektedir. Geleneksel güvenlik anlayışının militarist ve erkek merkezli yapısı içinde kadınlar uzun süre boyunca yalnızca “korunması gereken” pasif varlıklar olarak kodlanmışken bu çalışmada görüldüğü üzere, kadınlar artık güvenlik üreticisi rolleri de üstlenmeye başlamıştır. Ancak bu üstleniş süreci tam anlamıyla eşitlikçi ve dönüştürücü bir biçimde gerçekleşmemekte aksine, yeni türden dışlamalar, damgalamalar ve görev belirsizlikleri ile kuşatılmaktadır.

Kadın korucuların kimlik performanslarının sabit ve doğal değil sürekli olarak dış çevre tarafından sınındığı, sorgulandığı anlaşılmaktadır. Koruculuk görevini yerine getirirken bir yandan “güvenlik aktörü” gibi davranmaları beklenmekte diğer yandan ise “makbul kadınlık” sınırlarını aşmamaları gerektiği ima edilmektedir. Bu ikili baskı, kadınların hem mesleki yeterliliklerini hem de toplumsal meşruiyetlerini tehdit altına sokmaktadır. Erkek meslektaşların dışlayıcı tutumları, kadınların korucu kimliğiyle “kadından korucu mu olur?” gibi söylemlerle yaftalanması, kadınlığın hâlâ belirli sınırlar içinde makbul görüldüğünü ve ataerkil normların korunduğunu göstermektedir. Kadınlar yalnızca erkekler tarafından değil zaman zaman hemcinsleri tarafından da bu alandaki varlıklarından dolayı dışlandıklarını iddia etmektedirler. Kadınlar bu mesleki alanda sadece kimlikleriyle değil meslekleriyle de sürekli toplumsal onay ve tanınma mücadelesi vermek zorunda kalmaktadır. Sahada karşılaşılan zorluklar da kadınların güvenlik alanındaki yerinin hâlâ kırılgan olduğunu göstermektedir. Kadın korucular sıklıkla fiziksel değil cinsiyet temelli iş yükleri ile karşılaşmakta çay demleme, temizlik gibi “kadına uygun” görülen görevlerle tanımlanmaktadır. Bu durum, kadınların güvenlik sektöründe sadece niteliksel olarak değil sembolik olarak da ikincil konumlandırıldığını ortaya koymaktadır.

Kurumsal düzlemde ise kadın güvenlik korucuların görev tanımlarının uygulanmasında farklılıklar olması, bu mesleğin toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle yeniden yapılandırılması gerektiğini göstermektedir. Kadınlar yalnızca güvenlik işçisi değil aynı zamanda statü talep eden, tanınmak isteyen ve eşitlik arayan bireyler olarak kurumsal mekanizmaların dışına itildiklerinde mesleki kimlikleri de kırılganlaşmaktadır. Feminist kuram burada güvenliği

sadece devletin fiziksel tehditlere karşı sunduğu bir koruma değil bireyin sosyo-ekonomik refahı, toplumsal onuru ve psikolojik güvencesiyle birlikte düşünülmesi gereken insani bir kavram olarak ele almaktadır. Bu bağlamda kadın korucuların talepleri tam da bu genişletilmiş güvenlik anlayışı içinde yer bulmaktadır.

Sonuç olarak bu araştırma kadınların güvenlik sektöründe yer almasının tek başına kadın istihdamının artması anlamına gelmediğini bu sürecin toplumsal cinsiyet rollerine, kurumsal yapılara ve ataerkil söylemlere karşı çok boyutlu bir mücadele alanı olduğunu göstermektedir. Kadın güvenlik korucuların sayıca çoğalmasının yeterli olmadığı değerlendirilmektedir. Kurumsal statüleri güçlendirilmeli ve toplum nezdindeki meşruiyetleri yeniden inşa edilmelidir. Aksi hâlde kadınların güvenlik alanındaki görünürlüğü, sadece sayısal bir çeşitlilik olarak kalacağı yapısal dönüşüm sağlamayacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Bacanlı, H. (2023). Geçici Köy Koruculuğu Uygulamasının Yerel Bir Güvenlik Birimine Dönüşüm Süreci, *TÜRKAV Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 23-73.
- Baumgardner, J. ve Richards, A. (2000). *Manifesta: Young Women, Feminism, And The Future*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Brooks, D. J. (2010). What is security: Definition through knowledge categorization, *Security Journal*, 23(3), 225-239.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. İngiltere: Routledge.
- Buzan, B. (1991). New Patterns Of Global Security In The Twenty-First Century. *International Affairs*, 67(3), 431-451.
- Connell, R. (2013). *Gender and power: Society, the person and sexual politics*. ABD: John Wiley & Sons.
- Çardak, B. (2023). Toplumsal Cinsiyet Normlarının Kadınların Terörist Örgütlere Katılımı Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi, *Journal Of World Women Studies*, 8(2), 372-385.
- David, B. (1997). The Concept Of Security. *Review Of International Studies*, 23(1), 5-26.
- Dilber, M. (2014). Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Teorik Değerlendirmeler. E. Çıtak ve O. Şen (Ed.) *Feminizm ve Güvenlik*. (ss.169-173). Ankara: Röle Akademik Yayıncılık.
- Doğan, F. ve Özlük, D. (2016). Feminist Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası İlişkiler Eleştirisi: Cinsiyet, Devlet ve Güvenlik. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(32), 53-70.

- Elo, S. ve Kyngäs, H. (2008). *The Qualitative Content Analysis Process. Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115.
- Etikan, I. Musa, S. A. ve Alkassim, R. S. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1–4.
- Fidan, İ. ve Özgür, E. (2021). Kamu Düzeni ve Güvenliğinin Sağlanmasında Güvenlik ve Köy Korucusu Paradigması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 129-161.
- Freeman, J. (1975). Political Organization In The Feminist Movement. *Acta Sociologica*, 18(2-3), 222-244.
- Goldie, T. (2014). *The man who invented gender: Engaging the ideas of John Money*. Vencouver: UBC Press.
- Hsieh, H. F. ve Shannon, S. E. (2005). *Three Approaches to Qualitative Content Analysis. Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288.
- Iannello, K. (2010). Gender and Women's Leadership: A Reference Handbook. K. O'Connor (Ed.), *Women's Leadership and Third-Wave Feminism*, (ss.70-77), New York: Sage Publishing.
- Kaplan, T. (2022). Koruculuk Mesleğinin Kadın Profili. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 64-79.
- Karabulut, B. (2020). *Uluslararası Güvenlikte Temel Konular*. Ankara: Barış Kitabevi.
- Koyuncu, Ç. A. (2012). Feminist Uluslararası İlişkiler Yaklaşımları Açısından Güvenlik Konusunun Analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67(1), 111-139.
- Krueger, R. A. ve Casey, M. A. (2000). *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research*. Sage Publications.

- Lapid, Y. (1989). The Third Debate: On the Prospects of International Theory in a Post-Positivist Era. *International Studies Quarterly*, 33(3), 235-254.
- Malinowska, A. (2020). The International Encyclopedia Of Gender, Media And Communication, K. Ross (Ed.). *Waves Of Feminism* (ss.1-7). ABD: John Wiley & Sons.
- McSweeney, B. (1999). *Security, Identity And Interests: A Sociology Of International Relations*. İngiltere: Cambridge University Press.
- Morgan, D. L. (1997). *Focus Groups as Qualitative Research*. Sage Publications.
- Nurdoğan, A. K. ve Işık, M. (2019). Kamu Personel Yönetimi Bağlamında Korucularının Sosyal Güvenlik Hakları ve Sorunları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(4), 1005-1014.
- Oakley, A. (2015). *Sex, Gender and Society*. İngiltere: Ashgate Publishing Company.
- Offen, K. (1988). Defining Feminism: A Comparative Historical Approach. *Signs: Journal of women in culture and society*, 14(1), 119-157.
- Ostergaard, L. (1992). Gender, L. Ostergaard (Ed.), *Gender, Genderand Development. A Practical Guide* (ss. 1-10). Londra: Routledge.
- Öztürk, Z. A. (2015). Uluslararası Siyasette ve Karar Alma Mekanizmalarında Kadın. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 1-33.
- Rampton, M. (2019). Four Waves Of Feminism. *Pacific University Oregon*, 25, 1-10.
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Scott, J. (1986). Gender: A Useful Category of Historical Analysis. *The American Historical Review*, 91(5), 1053-1075.

- Sözer, A. N. (2019). Türk Hukukunda Güvenlik Koruculuğu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(Özel Sayı), 2253-2279.
- Şahin, M. (2020). Dünyada Toplumsal Cinsiyet Karşıtı (Anti-Gender) Hareketler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 654-670.
- Şahin, Ş., Bir, A. A., ve Suher, H. K. (2009). Odak Grup Yönetimi: Uygulamacılar Açısından Bir Değerlendirme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 11(11), 51-74.
- Tapan, B. (2007). *Terörün Bekçileri Hamidiye Alaylarından Günümüze Koruculuk*. İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Tickner, J. A. (1992). *Gender In International Relations: Feminist Perspectives On Achieving Global Security*. New York: Columbia University Press.
- Tickner, J. A. (2006). Feminism Meets International Relations: Some Methodological Issues. B. A. Ackerly, M. Stern ve J. True (Ed.) *Feminist methodologies for international relations* (ss.19-42). İngiltere: Cambridge University Press.
- Wolfers, A. (1952). "National Security" As An Ambiguous Symbol. *Political Science Quarterly*, 67(4), 481-502.
- Wollstonecraft, M. (2016). Democracy. R. Blaug ve J. Schwarzmantel (Ed.). *Vindication of the Rights of Woman* (ss.297-307). New York: Columbia University Press.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Seçkin Kitabevi.
- Yiğittepe, L. (2020). *Uluslararası İlişkilerde Güvenlik-Kavramsal Analiz ve Teorik Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Zalewski, M. (1995). Well, What Is The Feminist Perspective On Bosnia?
International Affairs, 71(2), 339-356